

SLOVENSKA PISARNA.

Glasilo društva slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov.

„V organizaciji je moč in veljava!“

Izhaja vsak mesec. — Stane na leto 4 K. Posamezne številke se dobe po 35 vin. — Za oznanila se računa po dogovoru. — Dopise in naročnino sprejema uredništvo in upravništvo v Gorici, ulica Treh kraljev št. 18. — Uradne ure so vsak četrtek od 3. do 6. ure popoldne. — Rokopisi se ne vračajo.

VSEBINA: 1. Velecenjeni gospod urednik! — 2. Naša organizacija in nje namen. — 3. Na naslov gg. odvetnikov in notarjev! — 4. Naši češki tovariši. — 5. Replika ljubljanskih tovarišev na odgovor gosp. dr. Tume na poslano brošuro istih kolegov. — 6. Odvetniški in notarski uradnik v javnosti. (Socijalna študija, do-nesek k našemu programu). — 7. Iz pisarniške prakse. — 8. Ne odlašajte! — 9. Zastopanje pred sodiščih po odvetniških uradnikih. — 10. Razno.

Velecenjeni gospod urednik!

Doposlane številke „Slov. Pisarne“ sem prejel ter vsebino prav z zanimanjem prečital.

Dovolite mi malo prostora, da izrazim tudi jaz svoje misli glede Vaše organizacije ter upam, da to dobri stvari ne bo v škodo.

Že dolgo je od tega, ko sem se tudi jaz nahajal v vrstah onega sloja, za katerega se poteguje Vaš cenjeni list. Tedaj seveda nismo imeli lastnega glasila, nismo poznali nedeljskega počitka in o kaki pošteni plači ni bilo govora. Razgovor o penzijskem zakonu pa je vedno končal s pobožno željo odvetniških uradnikov.

Kar se pisarniškega uradništva tiče, bili smo po stari proceduri mi odvetniški uradniki pravi stroj, ki smo z neumornim delovanjem kovali denar svojim šefom. Kakor sledovi kažejo, so oni obogateli, odvetniški uradniki pa, ki so se glupo udali suženjstvu ter prenašali večno izkoriščevanje, padli so na nivo onemoglosti, kakor nam danes kažejo njih upala lica in slaba zunanost.

Jaz sem bil med onimi, ki so se pravočasno prebudili iz spanja ter mi je v srečnem momentu zasijal žarek iz jasnega, da sem se oprostil spon ter poletel v svet, da bi iztaknil kje kako službo, ki bi vsaj v gotovih procentih odškodovala moje delovanje.

Pričel sem karijero koj od začetka ter vstopil v neko večjo trgovino kot navadni vajenec. Res sem bil v trgovini s početka za najzadnjega vajenca ter se mi nikaka stranka ni uklanjala, kakor se to često dogaja v odvetniških pisarnah, toda to me ni žalilo.

Zaupajoč sam v sebe, da dosežem z vstrajnostjo in pridnostjo — ako delam od zore do mraka, — vendar kako boljšo stopinjo v socijalnem življenju, posvetil sem se le svoji novi službi, odtegnivši se nekaterim prejšnjim kolegom, ki so lahkomisljeno postopali ter za zabavo večkrat potrosili ono pičlo plačo, ki so jo prejemale.

Kmalu sem se poučil, da moj trud ne bode zastoj, da gre moja setev v klasje, da ni daleč čas, ko me bode bogata žetev odškodovala za trud in grenki čas učne dobe.

K temu me je še budila zavest, da ne bodem vedno podložnik, ki se ga gleda do sive starosti preko rame ter preriva iz kota v kot, marveč, da v doglednem času postanem sam svoj gospodar.

Kmalu sem bil imenovan trgovskim pomočnikom in po nekaj letih trudapolnega dela sem stopil na lastne noge. Kot tak sem se spominjal nekdanjih svojih tovarišev iz prve mladosti po odvetniških pisarnah.

Po nekaterih informacijah spoznal sem, da se moji tovariši nahajajo še vedno v onih neprijetnih sponah, katerih sem se jaz svoj čas oprostil.

Nekatere inteligentnejše tovariše sem pomiloval, da so si s tako službo uničili svoje talente, ter si pustili od absolutističnih gospodarjev upogniti tilnik tako globoko, da so izpolnjevali molče vsa povelja v vsej ponižnosti, kakor da bi za nje ne eksistirala lastna volja in lastna energija.

Kmalu za tem pa se je začel tudi ta stan dvigati.

Prve žarke začela je gledé Slovencev donášati „Slov. Pisarna“ od celjske organizacije.

Tej so sledili koraki od drugih skupin in danes imam pred seboj Vaš strokovni list v neizpremenjenem naslovu z edino razliko, da izhaja v Gorici in da je s tem zadobil precej drugačno barvo.

Prav je, da ste ostali nad strankami, da Vas strankarski boj ni oslabil. Ako korakate po začrtanem programu bodite zagotovljeni, da se dvignete raz onega nizkega stališča, raz kojega so Vas prvoboritelji hoteli že davno dvigniti.

Ne boste se sicer tako z lahka osvobodili in kaka misel na popolno samostojnost bode najbrže izključena. Vendar pa se zamorete vsaj nekateri povspeti do gotovih avtoritet, ako izvedete vprašanje gledé zboljšanja plač, izvedbo nedeljskega počitka po vseh pokrajinah, nepretrgano uradovanje, primerno spoštovanje penzijskega zakona; pred vsem pa bi bilo za starejše izvežbane uradnike velikega pomena, ako si izbojujete neovirano zastopstvo pred sodiščih, v kar naj bi Vam pripomogel bodoči zakon, urejajoč službeno razmerje trgovskih uslužbenecv, v kateri zakon bodete najbrže tudi Vi sprejeti.

Čudim se, da gledé nepretrganega uradovanja niso zastavili solidarno vsi odvetniški uradniki vse sile, da bi se tako uradovanje nemudoma pričelo.

Z ozirom na to, da uradujete navadno od 8. in pol do 12. in od 3. do 5. oziroma 6. ure, t. j. povprečno 6 do 7 ur na dan, bilo bi vendaj umestno za delodajalca in koristno za uslužbenca, da se delo ne bi vršilo v presledkih, marveč enotno, ker bi se na ta način gotovo hitrejšo uradovalo, vrhutega pa pri času pridobilo.

Celoten popoldanski prosti čas lahko bi se dosti uspešneje izkoristil, kakor one tri ure od mora od 12. do 3., ki se Vam še vrhutega skrajšajo opoldne za pol ure in še več, včasih, zlasti zvečer, pa tudi po par ur.

Pravičnim šefom zamore nepretrgano uradovanje le hasniti, ker več kakor izpolnjevanje uradnih ur od Vas vendar ne morejo zahtevati, ako se jim pa s tem odvzame prilika, da Vas ne morejo dvakrat na dan z nadurnim delom izkoriščevati, je to le meja pravičnosti, ki jo zahteva socialna taktika.

Kolikor sem posnel iz Vašega cen. lista, izvojevali ste si po večini že nedeljski počitek.

Vkljub temu pa najdem še v marsikateri pisarni, da se šefi temu ne morejo privaditi, največ pa so temu uradniki sami krivi, ker še trpijo tako izkoriščevanje in se ne morejo dvigniti raz privajenega tlačanstva.

Čudim se, da trpijo odvetniške in notarske zbornice, da smejo nekatere pisarne ob nedeljah uradovati, med tem, ko so druge zaprte.

Ne diši li to po umazani konkurenci oziroma po neopravičenem izkoriščevanju brezpravnih uradnikov?

V tem pogledu so trgovski uslužbenci na boljšem.

V kolikor je do sedaj urejen nedeljski počitek, se ga strogo izvršuje, kako podaljšanje uradnih ur je nedopustno, ker nas v tem pogledu nadzira in v potrebi tudi kaznuje višja oblast.

Kaj pa delajo Vaše višje instance, da ne pazijo nerednostij, ki Vam krajšajo prostost brez vsakoršne tozadevne odškodnine?!

Pritožujete se nadalje, da ne uživata v socialnem življenju onega spoštovanja, ki Vam po studijah, po izvrševanju službe in v oči gled starosti posameznikov pritiče.

Tudi drugi krogi, zlasti pa mi trgovci, ki često z Vami v pisarnah občujemo, se čudimo, da se Vas na marsikaterem mestu zapostavlja.

Ako sodimo Vašo sposobnost zgolj iz pisarniškega uradovanja, pridemo do zaključka, da se mora vsaj starejšim uradnikom priznati, da se vsled dolgoletne prakse in samouka nahajajo na precejšnji stopinji izobraženosti in da se jim ne more odrekati zdravega juridičnega pojmovanja.

V oči gled temu, ne smelo bi se Vam odrekati primerno vpoštevanje od strani sodišč pri pravdniskem sodelovanju, še manj pa sodelovanje od strani občinstva na socialnem razvoju.

Po mojem mnenju bilo bi za Vas neprecenljive važnosti, da si pred vsem izvoljujete samostojno zastopstvo pred sodiščih.

To bi zlasti nas trgovce vsestransko veselilo.

Je pač notorično, da soliden trgovec *) nima zamotanih pravn — če slučajno ne zaide v večje pravdniske konflikte — in toraj ne potrebuje absolutno one drage odvetniške intervencije, kakor jo ima v mislih odvetniški red, z ozirom na do stojanstvo odvetnikov.

*) Op. ur. — G. dopisnik rabi izraz »soliden trgovec«. Nam se zdi, da to velja sploh za malega slov. trgovca, — saj veletržecv, izvoznih hiš v svetovnem pomenu nimamo. Drugače pa ima najsolidnejši trgovec pri količkaj večjem obratovanju tudi mnogo zamotanih pravn.

Kar je boljših strank, te itak plačajo na naše opomine, katere jim pošiljamo brezplačno, le glede zanikrnežev, ki brez eksekucije sploh ne plačajo, prisiljeni smo, poslužiti se sodnih korakov.

Navadno delamo trgovci opominjevalne tožbe, izvršbe in enake male vloge sami, toda sodišče nam za to ne prisodi niti pisarine, kaj še le odškodnino za zamudo časa onega uslužbenca, ki mora te tožbe spisavati.

Ako se podamo v sodišča, ki so le v gotovih dnevih prisiljena sprejemati take vloge na zapisnik, ne godi se nam gledé zgube časa in gledé odhoda na zaslužku nič bolje. Kakor hitro damo na zapisnik večje število vlog, postaja dotični uradnik nevoljen; predno pa sploh pridemo do tega, da nam spiše večjo množino tožb ali eksekucij, moramo od vrat do vrat prosjačiti ter s tem zamujati čas, ki ni za trgovce nič manj drag, kakor za kakega odvetnika.

Ako pa izročim take tožbe dubioznih terjatev pavšalno odvetniku, ne dobim navadno niti onih glavnice, ki jih je odvetnik od solventnih strank sicer s stroški vred potirjal; ker te glavnice izerpajo navadno oni veliki troški, provzročeni vsled korakov proti drugim dolžnikom, ki ali nič nimajo, ali pa se plačilu odtegnejo s kako zahrbtno opozicijsko tožbo.

Prvo kakor drugo pomeni za nas neizogibno zgubo; kajti nikdo ne more zahtevati, — najmanj pa „justitia“ — naj trgovec plačuje kakega uradnika nalašč za to, da mu bode spisoval tožbe, izvršilne predloge ter vodil tozadevno evidenco — ne da bi trgovec smel zato dolžniku zaračunati vsaj to, kar plača za zamudo dotičnega uradnika; — tudi se ne more zahtevati, da zapre šef oziroma poslovodja svojo trgovino ter brezplačno moleduje pri sodiščih po pravici.

Nasprotno pa je brezplodno in z odijoznostjo spojeno, ako se dolžnika izroči odvetniku, se mu napravi dosti sitnosti in troškov, kljent-trgovec pa vkljub temu ne pride do plačila.

Da se odvetnik mora tudi v teh nespornih večkrat bagatelnih zadevah, ki prav za prav ne rabijo zastopnika jurista, gledé troškov držati visokega odvetniškega tarifa, je samo ob sebi umevno in ker je gledé takih zadev kak manjši honorar za odvetnika po zakonu nedopusten, bilo bi najbolje, da bi te zadeve izvrševali samostojno solicatorji ali pisarnovodje, katere bi v to odvetniške zbornice oziroma kake druge instance pridelile.

Sedaj, ko je vsled penzijskega zakona in novega kontrolnega zakona, ki urejuje razmerje med šefi in uradniki stalnost odvetniških uradnikov zagotovljena, bilo bi to tem ložje doseči, ker se bode po uveljavljenih novih zakonih od odvetniškega uradnika gotovo tudi več zaktevalo, kakor se je

do sedaj in bi bili trgovci torej povsem pomirjeni, ako bi lahko bagatelne in izvršilne zadeve izročevali pisarnovodjem. To se sicer že sedaj dogaja v toliko, da pisarnovodja sprejme informacijo, sestavi potrebne vloge, korespondence itd. pred sodiščih pa, kjer je treba predlagati le kontumačno ali priznalno sodbo, treba pa je klicati prav brez potrebe odvetnika in večkrat celo kakega substituta, četudi nam tak ni všeč. Ako pa bi smeli Vi odvetniški uradniki tudi formelne čine pred sodiščih samostojno opraviti — seveda za neko primerno odškodnino, ki bi odgovarjala dotični zamudi z ozirom na pravilna pravniška izvajanja — ustrezno bi bilo lahko nam in tudi odvetnikom, ki bi potom svojega uradnika zaslužili delu primeren znesek, ter bi dotičnika tudi ložje delu primerno honorirali.

Umevno je, da bi se mi trgovci za ta slučaj posluževali v večji meri Vaše intervecije, ker bi nas v neizterljivih slučajih dotični troški ne zadeli tako hudo, kakor sedaj, ko je merodajen edinole odvetniški tarif, ki pa je za take zadeve previsok.

Mislím, da bi bilo v tem vprašanju umestno, da delujete odvetniški uradniki solidarno brez razlike na narodnost in mišljenje, da se preosnova čim preje izvrši.

Ako dojde na primerno mesto tozadevna zahteva, podprta od sto in sto odvetniških uradnikov, podpisana od vodstev vseh organizacij mislim, da bi se po novem c. p. r. dalo paragrafe tako zasukati, da bi se temu tudi pravniki ne mogli več krčiti.

Ni izključeno, da bi se po novi volilni reformi ne našlo primerno število poslancev v drž. zboru, ki bi upravičenost te zahteve uvideli ter jo na pristojnem mestu s praktičnimi dokazi podprli.

Proučite to vprašanje ter izvabite tozadevno mnenje od nas merodajnih trgovcev oziroma trgovskih in obrtnih zbornic, da zamorete na podlagi istih zahtevati priporočilo tudi od strani odvetniške zbornice, odobritve od strani sodišč oziroma da si slednjič izposlujete tozadevno naredbo od justičnega ministerstva.

Kakor hitro izposlujete to, storili ste v naših očeh veliko, Vašemu stanu pa ste s tem položili trdni temelj boljše bodočnosti.

To pričakuje Vaš nekdanji tovariš, ki Vas čaka ta čas kot

kljent-trgovec.

Naša organizacija in nje namen.

Od nekdanj je imel človek nagon, družiti se z drugim enakim bitjem, ako je bil sam pre slab, izvršiti kako delo, ako mu samemu ni bilo mogoče doseči postavljenih si ciljev.

Ta nagon je ustvaril zakon, uredil cerkev, sestavil državo, skratka: iz nagona po združenju so postali najlepši spomeniki in dejanja človeških rok in človeškega uma. Ako se poedinec bori za uresničenje svoje ideje, težko kaj doseže; zaradi tega se družijo možje v združbe, da bi uveljavili, utrdili in razširili svoje pravice in zahteve. Isti namen imajo stanovska društva. Člani društva postanejo važen in vpoštovanja vreden faktor šele, če so združeni v močno in zavedno organizacijo, ki govori in nastopa odločno v imenu vseh pri vsaki priliki.

Žalibog smo mi odvetniški in notarski uradniki v tem oziru pač daleč zaostali za drugimi stanovi, da, mnogo jih je celo med nami, ki nimajo niti pojma o organizaciji. Temu se pa ne smemo čuditi, ako pomislimo, v kakem položaju smo se nahajali do sedaj. Osamljene se nas je pustilo, zavrglo se nas je kot suho trsko in prepustilo usodi.

Duh časa pa je rodil ljudi širšega pogleda, ljudi nesebične in požrtovalne, ki so z vso odločnostjo povdarjali koristi zedinjevanja, koristi organizacije. Lep uspeh in napredek njihovih organiziranih skupin je odprl tudi našemu stanu oči, napotil nas je na ono stezo, po kateri je treba hoditi, da popravimo svoj moralni in materialni položaj.

Večji del našega stanu je spoznal dobro to idejo in se je organiziral. Mi vsi, ki nismo drugače preskrbljeni, vsi od prvega do zadnjega, moramo biti navdušeni za svojo organizacijo, moramo ji biti udani ter vsak čas pripravljeni žrtvovati se za svojo dobro stvar ne samo gmotno, marveč tudi duševno, potem nam bo uspeh tudi zagotovljen.

Zgodovina nas uči, da so oni, ki so bil navdušeni za kako veliko delo, ki so bili temu delu udani, delali čudeže, in ti ljudje niso umrli, zgodovina jim je ovekovečila ime. S svojo plemenito krvjo so napajali bojna polja, iz katerih so pozneje procvitale svobodne kraljevine; a to so ti ljudje učinili brez posebne lastne koristi, oni so se vojskovali za veliko idejo, a ne za materialno korist, dobro vedoč, da njih požrtovalna borba ne donese njim zaželjenega sadu, nego njihovim potomcem. — Naša borba ne zahteva od nas krvi, ona zahteva samo naše

sloge in navdušenje za idejo zedinjenja, ostalo pa bo prišlo vse samo po sebi zakonitim in ustavnim potom. Nekaj kronik na leto, ki jih utrpi tudi najubožnejši, nekaj stanovskega ponosa in samozavesti, nekaj kolegijalnosti, in dosegli smo to po čemur stremimo.

Ljudje so se žrtvovali za zvišane ideje, da so dali zanje svojo kri, iz katerega razloga se mora tudi od nas upravičeno zahtevati, da podpiramo idejo končnega zedinjenja, od katerega je pričakovati največjih koristi za naš bedni položaj.

Prvi pogoj vspešnemu društvenemu življenju je, da je društvenikom mar za namen društva ter da se vedno ravnajo po njegovih pravilih. Društvo bode potem sredstvo za napredovanje odvetniških in notarskih uradnikov in za razvoj njih stanovskih zadev. Delo naj se ne omeji na društvo kot tako; od pisarne do pisarne naj bodo izvršeni naši postulati. S podrobnim delom od slučaja do slučaja dosežemo veliko, — na drugi strani nam pa pomore zakonodajstvo.

Kaj je torej glavni namen naše organizacije?

Naše organizacije naj pospešujejo duševno izobraženost članov, oni naj povzdigujejo materialno blagostanje odvetniških in notarskih uradnikov in naj pospešujejo občne naše koristi. Te določene norme tudi uresničiti, to prizadetje naj bode prvi pogoj ugodnemu razvijanju naših stanovskih društev. Navedeni cilj pa se doseže, ako se ozira na pravo mišljenje posameznih društvenih članov. Pravo mišljenje vsakega posameznega člana je merodajno za obstanek društva, ono je jedro, je vir društva, iz katerega rezultira ali korist in duševni napredek, ali nemir, sovraštvo in poguba v društvu. Kaj je društvo brez pravega življenja? Čemu je natanko določen namen društva, ako pa člani ne delajo strogo po njegovih pravilih. Brez pravega mišljenja razpade društveno življenje in se spači le na videzno životarjenje. V čem pa obstoji pravo mišljenje društva?

Sledeči so stebri, ki naj vzdržujejo temelj naših društev:

1. živahna udeležba članov pri zborovanjih,
2. vneta družljivost v društvu samem,
3. neodvisnost društva,
4. prava obravnava vseh naših interesov in društvu ugodna zunanja uredba.

Prvi steber je živahna udeležba članov pri zborovanjih. Kaj koristi najbolje urejeno društvo brez društvenikov. Zares, žalostno je, ako predsednik takega društva pred zborovanjem bojzljivo šteje in povprašuje po članih. Namesto, da bi se ndeležili seje vsi člani polnoštevilno, komaj

jih pride večkrat le toliko, da se zborovanje otvori. Obžalovati je tako malomarnost članov, katerej je pa krivo pomanjkanje prave vzajemnosti ter celokupnega smotra.

Pa ne samo marljivo obiskovanje zborovanj nam znači pravo mišljenje članov, ampak treba je tudi ozir jemati na debate pri razpravah. Ni prav, da se istih udeležujejo le nekateri člani. Vsak naj svoje mnenje izrazi, pazi pa naj, da nikogar ne žali. Včasih manjka članom poguma svoje mnenje razglašati odkrito in dostojno pa tudi brezozirno. K temu naj bode omenjeno, da lepota besed pri razpravah ni glavna reč; naj se mnenje tudi razkrije s priprosto domačo besedo, gotovo obvelja, samo, da je dostojno.

Daljni steber vspešnega društvenega življenja je vzajemno družljivost in prijateljstvo posameznih članov med seboj. Vsi za jednega, jeden za vse! Harmonično sodelovanje je dika vsakega društva.

Tretji steber napredujočemu društvu je nezavisnost društva. Nezavisnost društva se mora braniti zoper vse napade, na zunanji vpliv vladajočega časa se ne smemo ozirati; že navedeni cilj društva moramo zmiraj pred očmi imeti in za občni blagor se poganjati. Vsako neodvisno društvo zamore zborovati pri odprtih vratih in sme brez bojazni javno svoje mnenje izreči. Izjave in resolucije takega neodvisnega društva pa tudi obveljajo; kajti brez pomisleka tako zborovanje svoj votum ne odda kritiki. Razpravlja naj se pa vsako važno vprašanje, ki zadeva naš stan. In ne samo na zborovanjih — doma, v pisarni delajmo! Najlepše debate, najlepši predlogi, ki prodro soglasno, ne pomagajo, če istih v pisarnah ne izvajamo. Šefi se nam bodo morda začetkom ustavljali, — ali kakor so se privadili po nekod nedeljskemu počitku, tako naj se privadijo povsod, — in isto velja tudi v drugih točkah našega programa.

Zadnji steber za ugodni položaj društva je njegova zunanja uredba. Tam kjer gospoduje preiščeni red, kjer je vodstvo društva vseskozi praktično in prilično, tam kjer se veliko glav in mnogo misli izborni vodi, tam se tudi cilj in namen društva brezdvomno doseže. — Ta izvajanja polagamo vsem našim stanovskim društvom toplo na srce.

Vas mladi tovariši, stebri naših društev, katerim je razvoj osobne in po tem takem tudi razvoj splošne omike ter izboljšanje gmotnega položaja našega stanu na srcu, pa pozivljamo, da s svojimi čilimi močmi podpirajte naša stanovska društva. Tudi vi po dolgoletnem službovanju izkušeni in osiveli tovariši ne odtegujte nam sad svoje izkušnje ter nam zvesto stojte

na strani pri raznih obravnavah. Delujmo vsi, vsak po svoji moči združeni v svojem stanovskem društvu za svoj napredek, za napredek našega stanu.

Vi, tovariši, ki se nam iz kateregakoli vzroka do sedaj še niste pridružili, uvažujte predstoječe vrstice, stopite v tem zadnjem trenutku, ko apeliramo na Vašo čast, na Vaše poštenje, v naše vrste, da ne bo prekasno in da ne zaslužite vseobčnega preziranja.

Na naslov gg. odvetnikov in notarjev!

Čas je tukaj, ko si vsi oddahnejo od dela po pisarnah, vsaj za kratek čas. Sodne počitnice se bližajo, po šolah, sodnijah, privatnih in javnih uradih in pisarnah nastopajo uradniki daljšo ali krajšo dobo (seveda plačanega) dopusta. Kdo pa naj tudi dela v teh zaprtih prostorih pri 34 stopinjah vročine, kakor jo imamo na pr. na Primorskem Nikdo!

O pač. Odvetniške in notarske pisarne so še tisti kraji, kjer tovariši v najhujši vročini sede in delajo, kakor vse leto. Nepretrogoma teče pisarniški stroj, brez oddiha, tako, da uradnik sam postane tak otopel stroj. Seveda, — nismo še jednakopravni.

Kratki nedeljski počitek nikakor ne zadošča, da bi si nabrali potrebnih novih močij, vsled česar je čimdalje tem akutnejše vprašanje po daljšem odpočitku. Dopust je sedaj socialna in higijenična zadeva vseh slojev. Razni zavodi, večja podjetja, korporacije in celo država so to že davno uvideli, istotako majhno število naših gg. šefov samih, ki privoščijo v lastnem interesu uradniku dvatedenski oddih. Tisti pa, ki tega ne store, in teh je pretežna večina, nimajo najbrž nobenega smisla za socialna vprašanja, ne vidijo v uradniku ničesar družega, — kakor stroj. Angleži in Amerikanci, o katerih velja v prvi vrsti, da jim je čas denar, so že davno uvideli, da dopust uslužbencev donaša največjo korist ne le tem samim, ampak eklatantno tudi šefom, in vsled tega je pri njih primeren dopust sam posebi razumljiv.

Pretežna večina naših tovarišev še tega ni dosegla zato se obračamo do gg. šefov, da nam sami za letos dovolje vsaj nekajdnevni dopust, ki nam bode itak zakonito zajamčen že prihodnje leto, ko bo v parlamentu potrjena predloga o služabnem razmerju zasebnih uradnikov, ki jo je že sprejel narodno-gospodarski pododsek.

Naši češki tovariši.

Kakor pri nas čutili so že mnogo prej naši češki tovariši potrebo vsestranske reformacije našega stanu, potrebo vsestranskega saniranja uprav neznosnih razmer in zastarelih institucij, kojih pezo čutimo bolj in bolj v istem razmerju, kolikor raste inteligenca in vporabljenost posameznih uradnikov, zahteve delodajalcev in ves tok socialnega razvoja v zadnjem desetletju. Mnogo let, (kakih 15 let delj ko pri nas) obstoji že v Čehih trdna organizacija čeških odvetniških in notarskih uradnikov, takozvana »Zemská jednota advokátních a notářských úředníků v Čechách.« Ta jednota, koje sedež je v Pragi, se raztega, kakor že kaže njeno ime, po celi češki kraljevini, koder govore češki jezik; njena naloga je ista, kakoršno si je stavilo naše društvo. Z znano češko žilavostjo in energijo, brez nepotrebne navdušenja, s hladnim preračunanjem vrgli so se češki tovariši na delo, kojega sad je že omenjena organizacija. Seveda je češkim tovarišem njih delo znatno olajšano. Češki narod stoji na neprimerno višji kulturni stopnji nego naš, ideja socialne enakosti, ideja komulacije moči je prešla Čehom že v meso in kri; razven tega je naših čeških tovarišev mnogo več, življenske razmere in potrebe so v Čehih popolnoma druge nego pri nas.

Vendar so bili v marsikaterem oziru češki tovariši pred nedavnim časom skoraj na isti stopnji nego mi. Njih organizacija je sicer uzorna, njih zanimanje za stanovska, strokovna in javna, politična in družabna vprašanja služilo bi lahko slovenskim tovarišem za vzgled. Češki odvetniški uradnik skuša se izpopolnjevati tudi izven urada kot član družbe, sodeluje pri raznih narodnih in kulturnih društvih in si je priboril v češki javnosti čisto drug ugled, nego njegov slovenski tovariš.

Kar se pa tiče gmotnega stanja naših čeških tovarišev, moramo konstatirati, da je isto sicer mnogo boljše, nego naše, da pa vendar tudi pri Čehih ne stoji v nikakem razmerju z inteligenco češkega uradnika, z njegovim delom v pisarni in izven nje, z njegovo potrebo, in z draginjo, ki vlada v tako pretežno industrijalni deželi, kakor je Češka. Vendar so oni, kakor že rečeno, mnogo na boljsem, nego mi. Njih želje in zahteve spoznamo najbolje iz memoranda, katerega je predložila omenjena »Jednota« čeških odvetniških in notarskih uradnikov odvetniški zbornici v zadnjem času. Glavne točke tega memoranda prinašamo v naslednjem v slovenskem prevodu.

Naši češki tovariši se v prvi vrsti pritožujejo nad neenakostjo, vsled katere imajo ostali meščanski sloji vse polno zakonitih garancij in varstvenih odredb, kojih našemu stanu nedostaje (n. pr. starostno zavarovanje itd.) Odvetniško uradništvo, pravijo, občuti ta nedostatek tem trpkeje, ker so oni edini, ki še takih garancij nimajo, dočim so ostali stanovi, n. pr. lekarnarji in drugi to že davno uvideli in upeljali za svoje uslužbenca gotov način službovanja, plač in olajšav, ki so potrebne. Posledica tega je, da se smatra odvetniškega uradnika za nekako podrejeno vrsto, v katero ustopajo novinci le v slučaju največje potrebe in iz katerega izstopi pri prvi priliki, kdor more. Posledica tega pa je malomarnost do dela, nejasnost in nekaka nestalnost, ker ni prave podlage, ker ni bodočnosti. Gotovo ne morejo take žalostne razmere koristiti gg. delodajalcem samim in jim tudi ni v čast, imeti okrog sebe uslužbenca, nezadovoljne z vsem, nepreskrbljene in izpostavljene vsem življenskim neugodam.

Je torej tudi dolžnost gg. delodajalcev, misliti na izboljšanje razmer svojih uslužbencev in dati jim možnost, svojemu stanu primerno se preživljati. Razmerje med delodajalci in med delojemalci mora se torej uravnati na neko gotovo srednjo formo.

Nadalje se pritožujejo češki tovariši, da njih plače niso jednotne; zahteva njih se glasi po najmanjšem povprečnem eksistenčnem minimumu.

Nadaljna zahteva čeških tovarišev je ureditev plač po načinu državnih uradnikov, v prvi vrsti določitev eksistenčnega minima in jednotost plač. Kot predpogoj pa navaja memorandum lastno uradniško usposobljenost in dovoljno etiško in moralno višino.

Češki odvetniški uradniki predbacivajo v memorandu svojim šefom, da so ti sprejemali v svoje pisarne premlade moči, jedva odrasle šoli, brez potrebne strokovne naobrazbe, da, celo ljudi dvomljive preteklosti, ki so se zadovoljevali z mesečno plačo 30 do 40 K; to, pravijo, je na škodo vsemu našemu stanu kakor tudi na škodo odvetnikov samih. Take razmere ne morejo nikdar povzdigniti niti lastnega ugleda niti našega gmotnega stanja. Tudi najnižje pisarniško opravilo zahteva od uradnika dušno dospelost, zrelo uvaževanje in ne manj moralne usposobljenosti za varovanje pisarniških tajnosti, kar je neobhodno potrebno i za odvetnika i za stranke. Iz tega nedostatka izvira vedno menjavanje in neuváževanje delavnih moči, kar se ne zлага z ugledom našega in ne z ugledom odvetniškega stanu. Nadaljno zlo, ki gospoduje v naših vrstah, je nedostajanje izšolanih solicatorjev. V vsakem

drugem stanu, tudi najnižjem zahteva se za službovanje potrebno prakso in usposobljenost; — v našem stanu pa skoraj ravno narobe. Na solicitorjeva ramena odlaga odvetnik najtežja bremena in najodgovornejše in najvažnejše opravke; v solicitorjevih rokah leži mnogokrat usoda stranke; zato zahteva to mesto polno inteligenco, izšolanost in uporabljivost.

V nadaljnem izvajanju teh pritožb in zahtevkov obravnavajo še naši češki tovariši specifično češke razmere v odvetniškem stanu, ki za nas nimajo toliko pomena, katere zato preidem.

Konečno pravijo: V notranji konsolidaciji našega stanu, v povzdigi našega ugleda napram gg. šefom samim vidimo edino mogočo povzdigo našega stanu; z našo lastno vsestransko usposobljenostjo, z našo uporabljivostjo izboljšajo se sameposebi naše gmotne in socialne razmere. Zahtevamo pa od svojih delodajalcev, da nam oni sami podajo roko k naši povzdigi in poleg zahteve po zvišanju plač in njih jednotni ureditvi stavimo zahtevo, da se naj sprejemajo v bodoče v pisarne samo ljudje, ki so i po starosti i po izšolanosti kakor tudi po svojem prejšnjem življenju usposobljeni vstopiti v odvetniško pisarno.

Pogoji za sprejem naj bi bili naslednji:

Starost 18 let, vzorno vedenje, neomadeževana preteklost in učna usposobljenost (najmanj 2 do 3 razredi kake srednje ali meščanske šole);

Pogoji za doseg o solicitorskega mesta:

1) Najmanj 4 leta prakse v kaki odvetniški pisarni, starost 24 let in izpit pred posebno v to sestavljeno komisijo, kjer mora kandidat dokazati, da je izvežban v malem konceptu, v knjigovodstvu, lustriranju zemljiške knjige, v poznanju tarifa itd.;

2) zahtevajo Čehi, da se uvede seznamek takih izkušanih solicitorjev, katerim naj izdaja odvetniška zbornica posebne legitimacije;

3) zahteva je, da se pripusti na sodnijah solicitorje h kontumačnim narokom in k zastopanju strank v vseh onih stvareh, kjer ni potreben odvetnik.

Kakor vidimo, so zahteve Čehov malodane iste, kakor pri nas. Vendar imajo oni mnogo več upanja, da kaj dosežejo, in so že tudi mnogo več dosegli, nego mi, — ker, — no, ker se oni za vse to res zanimajo, dočim pri nas dela le peščica zavednih tovarišev, a vsi drugi le spe, in zopet spe. Kolikokrat je že naše glasilo klicalo in budilo, a vse zaman; zadnji čas bi torej že bil, da se vzgledujemo na Čehih in jim sle-

dimo na potu socialne osamosvojitve, da jim sledimo v boju za gmotno in družabno izboljšanje našega položaja.

Kakor nam naši češki tovariši poročajo, sklicalo se bode v kratkem času v Pragi tozadevno anketo, ki se bo bavila s temi stanovskimi vprašanji v smislu memoranda. Obenem je pa češkim uradnikom obljubila odvetniška zbornica, da se bo brigala za njih zahteve, ker je uvidela, da naš povzdig koristi ne samo nam, marveč tudi delodajalcem.

O anketi in o nadaljnih korakih čeških tovarišev ter v odlokih njih odv. zbornice poročali bomo tudi v nadalje; med našimi in njihovimi društvi razvila se je v zadnjem času živahna korespondenca in upajmo, da bomo mogli v doglednem času misliti na to, da si podamo roko slovenski, češki in hrvatski odv. in not. uradniki, — ker združeno dosežemo mnogo več, — v organizaciji je moč in veljava.

Replika Ljubljanskih tovarišev

na odgovor gosp. dr. Tume na poslano brošuro istih kolegov.

(Priobčeno v »Novi Dobi« št. 39.)

V zadnjih glasovih smo priobčili odgovor g. dr. H. Tume na našo brošuro in smo nato dobili od več strani članke, ki se pečajo s tem odgovorom. Vsi dopisniki so precej edini v tem, da je vobče odgovor g. dr. Tume prav simpatičen.

To se pravi, mi smo že tako otrpli, da pozdravljamo vsako, še tako malo dobrohotnost od strani naših šefov. Nekaj njegovih besed je prav toplih in dobrohotnih. Vsaj toliko resničnih in poštenih besed še ni čulo uho slov. odvetniškega in notarskega uradnika iz ust enega svojih šefov. Kdo izmed teh nam je doslej priznal vsaj toliko pravice? — in trdimo celo, da bi bil g. dr. Tuma — sodeči po njegovih izvajanjih — prav dober vzor našim šefom. Ako nam prizna celo 300 K mesečne plače, potrebo tritedenskega dopusta in ako trdi, da bi vsprejel dobro podkovanega in moralnega pisarniškega vodjo kar za svojega tovariša, tedaj moramo imeti pred takim šefom odkritosrčno spoštovanje. Ravno radi tega pa ne gre uporabljati običajni časnikarski ton proti mnogoterim njegovim hudim očitkom, proti njegovim ne povsem točnim informacijam o našem stanu in naših razmerah, proti njegovemu prečudnemu mnenju o naši nesposobnosti do organizacije in proti njegovemu potvarjanju oziroma neumevanja besedila prologa

in njegovega namena. Hočemo biti kolikor mogoče zmerni. Toda k stvari.

Vobče navajamo, da če bi šlo za odkrivanje naših ran v kak znanstveni namen, in ne le vzbuditi pozornosti neposredno pred tako važnim momentom, odločujočim vsprejem našega stanu v znano zakonsko predlogo, tedaj bi se gotovo ne poslužili tako kratke in suhe oblike prologa. Če bi pa veljalo spraviti na papir celo razpravo o našem stanu, z vsemi detajli vred, podkrep s sodobno socijalistično vedo, za vse to bi bilo očitvidno potrebno najmanj desetkratne obsežnosti naše brošure. Vse to smo prav dobro vedeli. A naš namen je očitvidno drug: hoteli smo v kolikor možno kratki obliki označiti najkričejša poglavja našega življenja. Večja obsežnost izvajanj bi našemu namenu le škodila, ker bi sicer brošure nikdo ne čital. Čas je drag in malo ga je bilo. In kar je glavno svoj namen smo deloma že dosegli. Umevno je, da se v prologu ne more iti v podrobnostih na dno stvarnega položaja in da mora končno ostati vsako pregrizovanje in potvarjanje besed takega prologa, očitki o njegovi netočnosti, o njegovi naivnosti itd. — udarec po vodi. Tak je bil tedaj udarec g. dr. Tume. Ne srdimo se zaradi tega, marveč postavljamo ta slučaj na rovaš nespozumljenja.

Drage volje pritrjujemo trditvi g. dr. Tume o ženi. Vsakdo, ki je količkaj okusil grenkosti življenja, bo vedel, da se najčešče ravno pod svilo skriva puhla poza ženskih kreposti. Vemo, da zamore postati vsakomur dobra soproga tudi deklica v raševini in vemo, da vse to seciranje in modrovanje o kakovosti žene in razmerju med njo in možem, ne spada v prolog take brošure. Ako pa je g. dr. Tuma mnenja, da se nam cede sline po ženitvi, se silno moti. Prav radi vzamemo nase njegovo pomoto, ako je besedilo tako razumel. Pribiti smo le hoteli, da se solitator z mesečno plačo 140 K sploh ne more ženiti, tudi ne s punco v raševini. Ali ne pritrjujete Vi sami temu mnenju, gospod doktor? Ali pa ni to vprašanje eno najbolj perečih našega stanu in zakaj bi se to dejstvo sploh ne smelo vsprejeti v prolog?

Neovrgljiva, in če jo g. dr. Tuma še tolikokrat zanika, je naša trditev, da ima lahko najzanimivejši in omejeni trgovski in obrtniški vajenec veselo zavest o mogočnosti svoje samostojnosti, dočim je eden izmed nas ne sme in ne more imeti. Tu so menda vsaki dokazi odveč. Ravno ta zavest je po našem mnenju tolikšnega pomena za takega vajenca in poznejšega pomočnika, da svojega bremena, za časa svojega službovanja niti ne čuti, in če makari nikdar

ne pride na površje in do samostojnosti. Pa zavest ga dviga in če je človek iz takega stanu star tudi že 50 let, si še vedno lahko misli, morda bom pa vendarle kdaj svoj gospod.

Ne segamo po nemogočih stvareh, nismo pretenciozni in ne hrepenimo preko naših meja in zato navajamo, da bi vse naše zahteve in vse naše zahteve in vse druge naše težnje po izboljšanju samoposebi odpadle, če bi vsi drugi šefi delili mnenje g. dr. Tume, da nismo „možički na vrvi“, da se nam mora odkazati določeni delokrog, da se nam prizna primerna plača in da se nas v obče primerno upošteva. Kako naj zahtevamo od svojih šefov celo kolegijalnosti, ko nam ne privoščijo niti človeške eksistence? Poznamo ljudi g. doktor, inteligentne in pridne, ki pa ne pridejo v svoji poziciji niti čez 160 K mesečne plače, mnogo njih pa niti do te ne pride. Seveda je mogoče, da bi eden ali drugi teh drugje dobil večjo plačo, a naš boj ni naperjen proti onim šefom, s katerimi se izhaja, temveč proti onim, ki svoje ljudi izkoriščajo. In teh je mnogo, mnogo več nego onih, ki cenijo svoje pomočnike.

Res, naš stan nima dosedaj za samostojno eksistenco potrebne oblike in ta oblika je v to svrhu neobhodno potrebna. Izločiti se moramo in zaokrožiti na lastnih tleh. A kaj, vruga, nam pomagajo vse naše dobre misli, ko jih ima izmed nas po celem slovenskem jedva toliko človeško eksistenco, da se jih sešteje na prste ene roke. Približno dve stotini jih pa robota za pest bakra, nad katerim ugibajo začetkom meseca toliko časa, ali bi si kupili hrano ali obleko, da strkljajo končno vse te bakrene vrtalke — v gostilničarjev žep. Konec pa je — prazen želodec in strgan komolec.

Priznavamo, da je mnogo vzroka vse naše mizerije v socialnem redu. Strune so zopet enkrat napete, mnogo bolj kot kdaj poprej in v resnici ne pomaga nobeno trkanje na usmiljenost. In tega pisec prologa tudi ni storil, ampak le g. urednik naše brošure je imel toliko obzirnosti napram šefom, da je zadnji precej ostri stavek prologa črtal in ga nadomestil z apelom na njihovo krščansko usmiljenost. Morda je vedel da je večino naših šefov še vedno boljše prositi s suženjskim poklonom, nego zahtevati svoje pravo z dvignjeno glavo. Poznamo pač „naprednjake“ in „svobodomiselce“ . . .

Prav odločno pa zavračamo očitek, da nismo sposobni za splošno organizacijo. Tukaj ste se korenito urezali. Pokazali bomo, da smo zmožni za splošno organizacijo in morda celo na tak način, ki šefom ne bo všeč.

In Vaše mnenje, da je prava bela vrana voditelj pisarne, ki je vsestransko sposoben, obenem pa tudi ponosen, da izvršuje vodstvo pisarne, ne da bi se bavil z različnim nabiranjem provizij itd.? — S tem ste izrekli o svojem stanu hudo obsodbo. Recimo, da bi bilo Vaše mnenje povsem točno, kdo pa je kriv te vsestranske neusposobljenosti, ko so ravno dobri šefi bele vrane, če se nas tako vsestransko tlači in odriva? Plača mundanta znaša dandanes še vedno le od 50 do 65 K, dasi si toliko prisluži tudi vsak poulični pometač. Takih in še slabejših slučajev Vam navedemo celo rešeto če hočete. Poznan nam je slučaj, ko je tak mundant imel le 26 K mesečno in pa nekaj hrane, in jesti je moral v šefovi kuhinji s kuharico vred. Ta mundant je imel tri gimnazijske razrede. Ko se je nekoga drugega vprašalo ali pojde na naš zadnji shod v Ljubljani, je odvrnil, da ne more, ne da bi se zadolžil. Ta ima tudi tri gim. razrede in sijajno plačo 60 K. Malo razmotrivanja, prosimo! Ali ni prva stopnja vsakega poznejšega pisarniškega vodje mesto mundanta? Ali menite, da si bo tako siromašno plačani človek zanimal za stvar, ki jo opravlja, ko ti raje misli vsak trenutek: čimprej iz pisarne, tembolje? Kako naj si ohrani človek s praznim želodcem, od vseh zaničevan še dobro voljo? Niti sit ne more biti, ker se zahteva od njega predvsem, da je čedno oblečen. Cestni pometač ima vsaj to prednost, da je lahko raztrgan. In od kod lov za provizijami itd.? Ali ne ravno vsled pomanjkanja gmotnih sredstev? In ta razvada, enkrat ukoreninjena, se tudi potem ne da iztrebiti, če se lahko izhaja brez njih. Ali menite, da ni mnogo takih šefov, ki namenoma trpe to gonjo za provizijami, češ potem mi vsaj plače ne bo treba zvišati. Ali menite, da ni dovolj takih šefov, ki nas naravnost tirajo v korupcijo, kakor na pr. da jim vlačimo klijentelo v njihove pisarne, da se klijenteli dobrikamo in popivamo ž njō in na nje stroške po gostilnah!

Vsi ti Vaši očitki g. doktor, so naravnost nedopustni. Pravite, če se komu slabo godi, naj gre drugam. Sklicujete se le na plemenitejše šefe in poleg tega pravite, da so med nami dobri pisarniški voditelji bele vrane. Ali zamore tako govoriti socialist, ki je v polni meri izpraznil kupo trpkega življenja? Ali ne vidite, da bi se reklo po Vaši teoriji le krpati naše rane in ne zaceljati jih? Kako naj se izobražujemo sami, kako naj se dvignemo sami iz tega blata, če nam je odvzeta vsa mogočnost v to?

Mi zahtevamo, da se v prvi vrsti vstvarijo tolikšni pogoji za spas in dvignjenje našega stanu, da ne bo več prehodni stan, ampak stan,

v katerem bomo videli svojo življensko nalogo in eksistenco.

Zato pa ne velja naš boj šefom, ki nas cenijo in ne potegujemo se za one tovariše, ki se jim godi „dobro.“ Pač pa se bijemo in se bomo bili zoper vso nesnago, ki tlači, pa naj si bode v vrstah šefov ali naših tovarišev kvišku hočemo!

Zgodba je tale: V davnih dneh sta bivala gospodar in njegov pomočnik pod skupno streho in sedela pri skupni mizi in skledi. Seveda je ostal gospodar — gospodar. Dobro sta se zavedala, da ne moreta shajati drug brez drugega in za nas je to na celi zgodbi najvažnejše. Toda gospodarja so jele obhajati poželjivosti po moči in sijaju. Postal je pristaš kapitalističnih idej. Zavzemal je čimdalje več prostora pod svojimi krovom, pri svoji mizi in skledi. Lepega dne pa se je njegov pomočnik znašel pred durmi. Ni vedel, kam bi položil odslej svojo trudno glavo, kje bi se odpočil in kje nasitil. Niti malo niso ganile gospodarja njegove mile prošnje. Kako tudi? Ta gospodar je začutil svojo pomoč nad njim in njegove, prej le vroče želje po zlatu, so se izpremenile v strast in buknilo so na dan z vso silo. Kako lepo se je kupičilo njegovo premoženje. Neizrečeno ga je vzradostil pogled na ta kup zlata. Od zgoraj doli se je ozrl na svojega pomočnika in dejal patetično: Ako bi tvoj dom ne bil pred mojimi durmi, bila bi gruča mojega zlata mnogo manjša. In zlato je vir vsega dobrega na svetu. Zato, Bog živi narod in njegov napredek! . . .“

Glejte, po tej šabloni prakticira velika večina naših šefov.

H koncu naj še omenim, da mi je mnenje g. dr. Tume, da nimamo v liberalizmu prav ničesar iskati, nad vse prijetno. To je sicer zelo kočljiva točka in ne gre že sedaj pričenjati s politiko v naši organizaciji. Mi smo v tem oziru še vse preveč zaslepljeni in vem, da bi nastal nepotreben ropot, če bi se to zgodilo. Naše breme je tolikšno, da smo ga skoro pričeli lju-biti. Naša ustna so prirasla k biču. Pač pa svetujem, da pričnemo proučevati naš stan, njegovo stališče v sedanjem socialnem življenju in sredstva za uspešni boj proti našim tlačileljem, skratka, da se zanimamo za socialna vprašanja. Tu, menimo, bi bil pričetek našega vstajenja.

G. dr. Tumo pa vabimo kot človekoljuba, da se še večkrat oglasi med nami. Naj nam pomaga pri gradnji našega temelja in prepričani smo, da bo njegova nevera, ki jo goji do našega razvoja — postala vera!

Vse proti tlačiteljem in vse za tlačane.

Odvetniški in notarski uradnik v javnosti.

(Socialna študija, donesek k našemu programu.)

Povsod pomlad. Vse raste, zeleni, se razvija, in vse — upa na boljšo bodočnost, na jesen, ki naj bi prinesla zlatih sadov.

Če poleti duh v preteklost, med narode, ali ni tudi v njih zgodovini večer razvoj, propast in zopetni povzdig? Ne mislim tu samo na velike zgodovinske preobrate, o katerih nas uče v šolah, ne mislim na junake meča, ki so se oslavili s preli-vanjem krvi, s teptanjem slabjšega. Mislim tu na socialni preporod človeštva, na veliko revolucijo duha po Kristu, na reformatorična gibanja srednjega veka, na francosko revolucijo, in pred očmi mi vstajajo velmožje.

Vzdihovalo je človeštvo v okovih. Nad vsemi je vladala neizmerna socialna mizerija, sredi ekstremov in družabne apatije. Družbo je predstavljala peščica tiranov, za katere same je svoboda, sreča, bogastvo, umetnost, — a potem ni bilo dolgo nič, — nazadnje le pride teptana in zatirana „plebs.“ Tu nastopi učitelj ljubezni, njegov uk je balzam zatiranim, žerjavica zatirateljem. —

V srednjem in novem veku, ali se ne pojavlja vedno eno in isto?

Hus in Luther hočeta reformirati takratno gospodovalko človeštva, katoliško cerkev, in zato umre jeden njiju na gromadi; človeštvo, ki se hoče osvoboditi, pa preli-va kri in v njej skoraj utone.

V temno gotiko srednjega veka je posijal nauk prostosti. Enciklopedisti in za njimi Voltaire in Rousseau razširjajo nauk svobode, — a zopet nastopi reakcija, ki omogoči nastop rudečemu Robespieru. Za Napoleonom sledi hitro „sveta aljanca“ s pruskim cofom, „Paradeschrittom“ in z Metternichovo cenzuro. Ves ta čas pa se širijo novi nauki, dokler se kulturni, gospodarski in politični program ne razdeli v tri velike panoge: V manchesterski liberalizem, v hierarhični klerikalizem in demokratični socializem.

Kam sem zašel? Saj nisem hotel slikati politične zgodovine ali političnega položaja, — a človeka pri takih razmotri-yanjih nehote zanese. Saj so vsi ti preobrati, vse te revolucije duha in meča silni zunanji, eruptivni znaki notranjega saniranja socialne mizerije.

Kadar se družba razvije do gotove višine, nastane nakrat stagnacija; moči se uporablja za nastale notranje boje in nek duh razjedanja vlada v organizmih. Družbe in posameznikov se poloti silna nervoznost, ki se jo prav dobro pozna v javnem življenju; namesto mirnega dela nastopi tekanje sem in tja, velika podjetja se ustanavljajo in propadajo, senzacije, politični umori in spletke

na visokih dvorih so na dnevnem redu. Iz te „socialne mizerije“, kakor imenuje to stanje znan slov. socialist, iz te nervoznosti se razvije latentna družabna nezačoveljnost, — in kakor v vročem poletju električni toki in udarci izjednačijo napetost v atmosferi, tako rabi tudi bolna in preživela družba čistilnih procesov, ki se gode včasih na tihem, včasih pa si dajo duška v naglem, tem silnejšem izbruhu.

Nekako v podobnem položaju smo sedaj na Slovenskem. Ni v našem listu prostora, da bi opisoval razdrapanost političnega življenja, cepljenje narodnih močij v različne frakcije in stranke, — omeniti hočem le velikansko družabno osirotelost, ki vlada sedaj med nami. Jeden ali drugi „veliki pisar“ zapoveduje po svojem „leibjournalu“ vsej družbi, njegovo mnenje je edino pravo, edino merodajno; posamezniki tvorijo krožke in skupine, ki zopet nimajo medsebojnih stikov, klikarstvo cvete najbujneje; nezadovoljnost z obstoječim redom je vseobča, povsod klije želja po spremembi, oddihi, osvobojenju.

Ta želja po osvobojenju tira posamezne sloje k trdnejši zvezi. (To se glasi sicer paradoksnost, a vendar je resnično: Osvoboditi nas more le združenje!)

Politična, še bolj pa družabna potreba je prisilila uradništvo, duhovništvo, učiteljstvo in delavce, da so si ustanovili vsak svoje stanovske organizacije, ki so se druga poleg druge, a druga od druge neodvisna, vzrastle; vse te organizacije (najeklatantnejša primera bi nam bilo pač organizirano delavstvo) so posegle v družabno vrvenje; te stanovske organizacije so postale tudi ognjišče politične borbe, to tudi tam, kjer organizacija ni formalna v obliki društva kot juristične osebe (n. pr. slov. meščanstvo).

Glavni pomen vseh teh stanovskih organizacij leži v gmotnem napredku; to je faktum, da si skušajo vsi ta faktum zakrivati ali ga olepševati. Boj za kruh in življenska potreba tvori mnogokrat stranko, kakor je pred veki isti boj in ista potreba tvorila narodnosti. Liberalna stranka išče (v bistvu) svojo zaslonbo v industriji, trgovini in meščanstvu, klerikalna se opira na fevdalizem, hierarhijo in terorizem nad masami, agrarci organizirajo kmeta, socialisti proletarijat. Politična nasprotstva in politične evolucije, istotako družabni položaj raznih stanov je posledica gospodarskega razvoja teh slojev med narodom.

S tega stališča nam je razmotrivati tudi naše slovenske razmere.

Po tem daljšem uvodu preidem na naš stan.

Faktum je socijalna mizerija in velikanska razdrapanost med našim narodom, v naši družbi. Takozvani „boljši sloji“ (die oberen 10.000) so na taki družabni in gmotni višini, da v svojem iz tega sledečem optimizmu mizerije niti ne zapazijo in da jo, deloma bona fide, deloma celo iz osebne ambicioznosti povečujejo. Nam seveda, ki nismo „rodoljubi“ in „boljši sloji“, — nam manjka življenski optimizem, ker nam v našem položaju mora manjkati.

Ni naša naloga, da bi se kot organizacija odv. in not. uradnikov umešavali v družabne boje in da bi skušali kot taki in v imenu našega stanu doseči upliv na naše javno življenje, kakor na pr. delavci, industrijalci itd. saj nas je na vsem Slovenskem samo krog 400! Vendar lahko tudi tukaj stori privatni uradnik marsikaj, kar bi ne koristilo samo narodu in družbi, marveč tudi našemu stanu.

V prvi številki „Slov. pisarne“ iz leta 1899 čitamo v programu:

„Vse delovanje strémi v prvi vrsti po pravični rešitvi organizacije uradnikov zakonodajnim potom, v kateri edino si zamore naš stan pridobiti ugled in veljavo v pisarni sami in izven iste v človeški družbi sploh. Ako dosežemo tako organizacijo, mogel si bode tudi naš narod šteti v dobro pridobitev, da se je vzdignil iz bede in okreplil stan, ki pri svojih bornih močeh z udeležitvijo v narodnem vinogradu, kakor pri sokolstvu, pevskih, prosvetnih in drugih društvih razmeroma mnogo več stori, kot marsikak drug stan. Zato smo naredili glasilu geslo: „V organizaciji je moč in veljava!“

Mnogo je izraženo v teh vrstah, takorekoč ves confiteor, ves moralni pomen naše organizacije. Naš stan si mora pridobiti ugled in veljavo v pisarni sami in iven iste v človeški družbi sploh, t. j. moramo si ustvariti gmotno podlago in, — kar je iste važnosti, posvetiti moramo tudi svoje moči narodnemu in družabnemu delu. V „Slov. pisarni“ se je že mnogo pisalo o ugledu našega stanu. Vendar še ni nikdo povdarjal edino prave poti, po kateri nam je res mogoče doseči upliv in veljavo v človeški družbi, namreč z udeležbo in pridnim delom tam, kjer nas rabijo, — na narodnem polju. (Navajam še razven tega sledeče: Dan na dan sedimo pri pisalnih mizah in strojih s sključeno hrbtenico, malo se gibljemo, — ali pri teh razmerah le pridemo do zaključka: „Postanimo Sokoli.“? Tako tudi drugod), Udeležujmo se povsod podrobnega narodnega dela v raznih sokolskih, pevskih, prosvetnih in zabavnih organizacijah; kakor nas bodo tam rabili in znali ceniti naš trud, toliko bo rasel naš družabni ugled, pridobili bomo mi sami in z nami razne korporacije, — vsled

višjega družabnega ugleda pa lahko zopet na drugi strani zahtevamo od delodajalcev drugačnega postopanja napram nam, regulacijo plač, popolen nedeljski počitek, poletni dopust itd.

Krivo je mnenje nekaterih naših tovarišev, da si moramo poprej ustvariti gmotno podlago in potem šele pride vse drugo, — jaz sem marveč mnenja, da gre jedno roko v roki z drugim in da nam ponekod sicer res prinese bo ljši gmotni položaj večji ugled, a v večini slučajev nam naša vsestranska porabnost v družbi, med narodom, pri naša večji ugled in večjo **samozavest**, olikanejši in trdnejši nastop in s tem ne samo veljavo izven pisarne, ampak tudi v pisarni, — in s tem tudi boljši gmotni položaj. To dvoje pa je, kar hočemo doseči. Naš cilj je torej: Organizacija kot taka naj nam daje moralno in gmotno zaslombo in nam služi v boju za gmotni položaj, — sami pa se udeležujmo narodnega dela, — pospešujmo družabno evolucijo duha, ki nam je v lastno korist. Zgubiti nimamo ničesar, — dobiti vse!

Iz pisarniške prakse.

Razlaganje § 87. zemljiškoknjižnega zakonika.

Ta točka zemljiškoknjižnega zakonika predpisuje, da se mora listine, na podlagi katerih se dovoljuje vknjižbo, priložiti v izviru. Drugi odstavek tega člena pa pravi, da zadostuje prepis dotične listine, ako se izvirna listina nahaja pri istem sodišču, ki dovoljuje in izvršuje zemljiškoknjižno dejanje.

A. P. v Dornbergu je predlagal vknjižbo zastavne pravice na podlagi bagatelne rzsodbe pri zemljišču J. G. iz Dornberga. Prvi sodnik je predlog zavrnil, ker ni bil v smislu § 87. zem. zakonika predlogu priložen duplikat rzsodbe. Proti temu sklepu se je zahtevaločni upnik pritožil na okrožno sodišče, katero je utoku ugodilo z odločbo z dne 29. januarja 1908 ^{R. II. 18. 8}/₃ ter ukazalo prvemu sodišču, da izvede zaprošeno zemljiškoknjižno dejanje v smislu predloga. Proti temu je vložil zavezančev zastopnik revizijski utok. Revizijsko sodišče je utoku ugodilo in zavrnilo odločbo okrožne sodnije ter potrdilo sklep I. sodnika iz razlogov:

V smislu § 87. zk. zakonika se mora listine, na podlagi katerih se more izvršiti zemljiškoknjižno dejanje, priložiti zemljiškoknjižnemu predlogu v izvorniku. Je dotična listina sodnijska rzsodba ali sploh kaka druga odredba, ki se nahaja v sodnijskem aktu, se iste ne more smatrati za izvornik v smislu zgorajšnje točke, ker so te listine le sodnijski koncept in se ne morejo ni-

koli in nikdar stranki izročiti, vsled česar jih stranka ne more svojemu zemljiškoknjižnemu predlogu priložiti.

Kot izvirnik te listine je smatrati le odpravek, kateri se stranki na zahtevanje dostavi.

Drugi odstavek § 87. z. k. zakonika ne misli na one izvirne listine, ki se nahajajo v sodnem aktu kot koncepti od sodnikov izdanih razsodb ali drugih odredb, marveč zgorajšnja postava se ozira potem le na one listine, ki so jih stranki bodisi iz tega ali onega vzroka sodišču že predložile in ki se vsled tega nahajajo v tem ali onem sodnijskem aktu.

To tolmačenje je po našem mnenju prav čudno in nasprotujoče razlaganju drugih komentarjev. (Glej dr. Neuman str. 242, odst. 2.)

Mi bi lahko navedli različne odločbe okrožnega sodišča, ki je v vsakem takem slučaju ugodilo ednakim pritožbam sklicevaje se na odst. 2. tega prepirnega člena in to z vso pravico. Po našem mnenju je ona listina, ki se nahaja v sodnem aktu in ki je lasnoročno podpisana od sodnika in strank, sodnijski izvirnik. Vse drugo je le prepis dotične listine, naj bo potem v tej ali oni obliki. Š to najvišjo odločbo je seveda zelo ustrezno tistim referentom, ki vedno le „paragrafe jašejo.“ Ti referenti hočejo biti največji zaščitniki strank pri odmeri stroškov ter so tako malenkostni, da ščipajo odvetnikom po 20 vin. od tega ali onega tarifaričnega nastavka ali celo kumulacije. Ako se bode v tem slučaju izdalo nepotrebne koleke za duplikate, jih to ne peče, ker od kolekov itak nima advokat nič, marveč le država, kar pa utakne država v žep, je pa potrebno — v tem slučaju ni treba varovati stranke. Sicer je pa nam tudi prav, bomo vsaj zaslužili za napravo odpravka, kar nam gre

Čudno je, kako sovrašstvo gojijo nekateri sodniki do odvetnikov. Vsako, čele mogoče zemljiškoknjižno delo odvzamejo bodisi odvetnikom ali notarjem; tako se peča zemljiškoknjižni urad z ureditvijo starih izbrisov, delajo se tu izjave sploh vse kar je potrebno. Le če je stvar zelo zamotana, se stranko milostno pošlje kakemu odvetniku. Vsled tega pa seveda zaostaja pravo zemljiškoknjižno delo in to vsaj v toliko, da se vse prav počasno rešuje in izdeluje.

Omeniti pa tudi moramo, da so ravno zgoraj omenjeni referenti napram odvetnikom in notarjem zelo nekulantni. Po Štajerskem, Kranjskem so sodniki — nemškega mišljenja, toraj sovražniki vsega, kar je slovensko — vkljub temu nastopajo napram odvetnikom kulantneje. Predno ti odklonijo predlog iz kakega formal-

nega vzroka, obvestijo prej predlagatelja. V G.) ima pa eksekucijski sodnik največje zadoščenje, če more kak predlog iz formalnega ozira odkloniti. Zaradi tega je pa tudi dovolj utokov, ki imajo v višjih inštancah večinoma uspeh, posebno oni, ki se nanašajo na odvetniški tarif.

Mi smo pri tej priliki mnenja, da ni dobro biti nobenemu juristu preveč ekstrem, ker tudi sodnik ni nezmotljiv. J.

Imajo obresti od prisojenih pravnih stroškov izvršilni naslov? Z razsodbo c. kr. okrožne sodnije Goriške z dne 18. marca 1908 C II 437/7 bil je ml. M. M. v Vedrijanu obsojen na povračilo pravnih stroškov.

Ker stroškov ni plačal pravočasno, je vložil A. M. proti njemu v izterjanje teh stroškov v znesku 36 K 48 v s 5% obrestni od dneva zapadlosti naprej predlog na rubež premakljivega imetja.

Prvi sodnik je predlog glede obresti odbil, češ, da ni glede njih nobenega izvršilnega naslova.

Proti temu se je zahtevajoči upnik pritožil na c. kr. okrožno sodnijo Goriško, češ, da je bil izvršenec dolžan plačati glasom razsodbe stroške v 14. dneh ogibom izvršbe; kakor hitro pa tega ni storil v določenem času, pritičejo mu zaradi tega 5% zamudne obresti, kar izhaja jasno iz § 1333 o. d. z.

Okrožno sodišče Goriško je utok zavrnilo z odločbo z dne 17. junija 1908 R II 868/8 (E 1326/8)

iz sledečih dobesednih razlogov:

Kakor za glavno terjatev mora biti tudi za postranske zahteve jedino merodajen izvršilni naslov tako, da se more dovoliti izvršba le v istem obsegu, v kojem je zahteva, ki se ima prisilnim potom izterjati, izvršljiva. Da je ta nazor pravilen izhaja iz § 7 i. r. in posebno tudi iz § 54 št. 2 iz § 63. št. 2. i. r. Temu ne nasprotujejo določbe §§ 1333 in 1334 o. d. z., ker tukaj ni preiskovati kake pravice ima sploh zahtevajoči upnik zoper obvezanca, temveč v kakem obsegu so njegove pravice izvršljive. S polnim pravom je torej prvi sodnik zavrnil predlog na izvršbo kar se tiče zahtevanih v izvršilnem naslovu ne navedenih obresti.

Gorica, dne 17. junija 1908.

Cazafura l. r.

V čisto enakem slučaju je pa c. kr. višje deželno sodišče v Trstu ravno nasprotno razsodilo z odločbo z dne 5. septembra 1907 (R 69/7) Cg I 2166

in to iz nastopnih razlogov:

Naziranje prvega sodnika, ki je odbil predlagano izvršbo tudi v izterjavo 5% zamudnih obresti od glavnice 518 K 16 v češ, da ne dostaje zahtevajočemu upniku izvršilnega naslova, je pogrešeno.

V razsodbah temeljem kojih je bila dovoljena izvršba za izvršljivo terjatev 518 K 16 v le ta res ni bila označena kot obrestna, a čim je bila zavezanca naložena dolžnost, da mora izplačati to svoto v 14. dneh v ogib izvršbe in čim on v določenem roku

tega ni storil, tvorijo one izvršilni naslov tudi v izterjavo zamudnih obresti, kar izvira jasno iz določbe § 1333 o. d. z. in kar je posneti tudi v določbi § 216 i. r.

Iz teh razlogov se pokaže rekurz utemeljenim in bilo mu je ugoditi ter v izpremembo izpodbijanega sklepa dovoliti predlagano izvršbo tudi za 5% zamudne obresti.

Izrek glede troškov je oprt na §§ 41, 50 c. p. r. in § 78 i. r.

Gertscher l. r.

Iz teh slučajev se razvidi, da so §§ zelo elastični, ker se dajo raztezati enkrat na levo enkrat na desno, kakor je pač gospodom referentom ljubo.

F. M.

Ne odlašajte!

Pri izvanrednem občnem zboru društva odvetniških uradnikov za Kranjsko izvolil se je poseben odsek, ki naj vse potrebno ukrene za ustanovitev pogrebnega zaklada. Odsek je že ta pravila v nekaterih točkah spremenil in odstopil svoj elaborat društvenemu odboru. Sedaj je na tem ležeče, da se čimprej ustanovi sporazumno s stanovskim društvom v Celju in njega skupinami ta za naš stan prepotrebni zaklad. Ustanovitev bo lahko dobro uspevala, ako se ustanovi na zdravi podlagi za vse slovenske pokrajine, da uradniki upoštevajo njega potrebo in vrednost ter spolnjujejo tudi svoje dolžnosti napram njemu.

Pogrebni zaklad imajo na pr. učitelji (Jubilejna samopomoč in nemška „Selbsthilfe“), tak zaklad imajo hrvaški tovariši, združeni v „Društvu dnevnika i inog pisarničkog osoblja kraljevine Hrvatske i Slavonije“, take pogrebne zaklade ima vse polno drugih uradnikov, — pomenljivo je, da na Angleškem za 200% več, kot pri nas, pri tistih praktičnih Angležih, ki nam morajo biti vzor ravno tam, kjer se gre za preskrbo delavca in uradnika. Ali bližje: Ni je številke „Učiteljskega tovariša“ ali „Jedinstva“ (glasilo omenjene hrvaške uradniške organizacije), kjer ne bi bilo čitati, da je umrl ta ali oni njih tovariš, kojega družina je prejela iz njih pogrebnega zaklada lepo svotico, dobrodošlo v prvi sili.

Seveda, — mi slovenski odvetniški in notarski uradniki ne potrebujemo takega zaklada, kaj ne? Saj mi smo tako sijajno preskrbljeni, da bi naši potomci vsako denarno pomoč v potrebi odklonili, ker je ne rabijo, ker z lahkoto pokrijejo najnujnejše stroške, kadar jim neizprosna smrt pobere družinskega očeta?

Vzrok, da še sedaj nimamo tega prepotrebne zaklada, je iskati pred vsem v naši lastni malomarnosti, počasnosti in neokretnosti. Če kedo sproži kako dobro idejo, — koliko časa potrebujemo, da jo uresničimo, če je med potjo zopet nismo — pozabili. Dosedaj je bilo že nekaj slučajev, da so naši tovariši umrli brez premoženja ter da smo v pokritje pogrebnih stroškov pobirali med tovariši in pri šefih denarne prispevke, — takorekoč prosjačili, nam samim

v sramoto. Ne le, da nismo nikdar dobili zadostne svote, osramotili smo se pred samimi seboj, pred šefi, pred pokojnikovo družino. Zato smo sklenili ustanoviti lasten pogreben zaklad, — gmotno in moralno podporo našega stanu in naših najbližjih oseb.

Ravno, ko to pišemo, nam prihaja tužna vest, da je zopet umrl naš tovariš (glej tozadevno notico!) zapustivši dvoje nepreskrbljenih otrok. Kako bi bilo potreba tu nekaj kronic, — pogrebnega zaklada še ni, dasi je že jedno leto tega, kar se je na Ljubljanskem shodu sklenila njega ustanovitev!

Naša društva imajo torej nalog, prejkoprej ustanoviti pogreben zaklad; saj za to imamo organizacijo, da nam kaj preskrbi, ne samo, da jej plačujemo mesečnine in dobivamo od nje same lepe, a neizvedene programe. Mi društveniki odklanjamo vso odgovornost za jednake slučaje, kjer bi umrli tovariš zapuščal vdovo in sirote brez kake pomoči, — a vso odgovornost zvrčamo na rame Celjskega in Ljubljanskega odbora, katera ponovno pozivljamo na nujno nstanovitev lastnega pogrebnega zaklada.

Zastopanje pred sodiščih po odvetniških uradnikih.

(Dalje.)

IV.

V izvršilnih zadevah, kakor tudi pri razpravah v nespornem postopanju se onega uradnika, ki ga šef vsled preskušnje smatra za sposobnega, neopravičeno odklanja. Da se vedno pogosteje to dogaja, temu smo deloma krivi sami, deloma pa tozadevna popustljivost od strani g. šefov, ki ne zapostavijo na pristojnem mestu svojega upliva za odstranitev teh nedostatkov, ki po nepotrebnem podražijo nekatere razprave ter ovirajo razvoj odvetniškega uradništva v svoji izpopolnitvi.

Če tudi odvetniški red nič ne omenja nas odvetniških uradnikov, nas pa omenja odvetniški tarif, kar je znamenje, da nas zakonodajstvo ni povsem prezrlo, le organizacijskih določil nam primanjkuje.

§ 1. min. naredbe od 11./12. 1897. d. z. št. 293 urejuje honorar ne samo za odvetnike marveč tudi za njih pisarne t. j. za izdelke po pisarniškem osobju. Slednje je opravičeno sodelovati pri konceptu v civilnopravnih in izvršilnih zadevah zlasti v takih izdelkih, ki se često ponavljajo in so priproste vsebine.

Odvetniški tarif (T. P. 14) določa poseben honorar — seveda nižje vrste — za zamudo časa, potnine, itd. solicatorjem v izvrševanju solicatorskih opravil po raznih uradih zlasti pa za izvršilne čine.

Iz smisla § 12. odv. tarife je posneti, da gotova opravila sploh spadajo v področje solicatorja, ker ako bi jih odvetnik sam opravil, ne bi dobil zato višje odškodnine, kot solicator, ako za posamezne slučaje sodišče drugače ne spozna.

Natančnejših določil, kake zadeve spadajo izključno v solicatorjsko področje, nam seveda manjka in smo glede pripustitve za posamezne slučaje vedno dani na milost in nemilost sodnikov razsodnosti. Le redki so slučaji, da je razsodnost in dobra volja sodnega referenta v soglasju s časovnimi potrebami in tako se dostikrat godi krivica, ker se trdovratno oprijema zastarelih določil, ki sedanjim razmeram nikakor več ne odговarjajo.

Kakor je treba preosnovati določbe odvetniškega tarifa, tako je nujna potreba, da se potom min. naredbe natančno ugotovi, pri katerih činih lahko solicator oz. pisarniški vodja neovirano sodeluje in v kaki zmeri se mu prizna za to odškodnina.

V.

Praksa vsled novodobne razdelitve dela po odvetniških pisarnah nas uči in hitri pravni tek po novem civilnem redu zahteva, da se substitucijska pravica pisarniških vodij ne omeji le na razpravljanje v nespornih zadevah in v izvršilnem postopanju. marveč, da se pravica zastopanja raztegne tudi na civ. pravdno postopanje zlasti v bagatelnih zadevah, pri I. narokih, kjer očitvidno ne pride do meritoričnega razpravljanja in v potrebi tudi za ostalo postopanje, kjer ni po zakonu izrecno zapovedano zastopstvo po odvetnikih.

Tukaj bi prišle v poštev določbe o pooblaščenih v smislu nov. c. p. r., veljavnega od leta 1898. toraj poznejše kot odvetniškega reda (iz leta 1868.) in so toraj za postopanje v novih c. p. zadevah novejšje splošne določbe § 31. c. p. r. prikrojene nalašč za to postopanje, gotovo merodajneše, nego določbe od r. prikrojene povsem drugačnim razmeram v dobi stare procedure.

§ 15. odvetniškega reda določa, da zamore odvetnik substituirati le odvetniškega kandidata s substitucijsko pravico.

Toda odvetniški red ne govori samo o sodnih razpravah, marveč ima v mislih po § 8. o r. zastopstvo v obče v sodnem in izvensodnem postopanju.

Ako bi se § 15. o. r. dobesedno razlagalo, ne smel bi n. pr. v izvršilnem postopanju, ne v zapuščinskih zadevah, niti pri političnih oblastvih nadomeščati odvetnika nikdo drug kot kak odvetnik ali odvetniški kandidat. In vendar je praksa

ta, da se odvetnik v takih nespornih zadevah posluži navadno pisarniškega vodje, kakor se posluži po deželi potom substitucije v spornih zadevah notarjev, dasi ti niso ne odvetniki, ne odvetniški kandidati in toraj po dobesednih določbah § 15 o. r. k. odvetniški substituciji sploh nedopustni.

Na prvi hip opažamo torej nesoglasje med § 15 o. r., — ki vsako zastopstvo po nejuristih izključuje, — dasi so določbe o. r. vsled § 8 za sodno in izvensodno zastopstvo obvezne, — ter med določbami min. naredbe 11. dec. 1897 d. z., ki določuje tarifne postavke za zastopstva po odvetnikih ter ona po solicatorjih. Ako bi se odvetnik v smislu § 15 o. r. res za nikako sodno niti izvensodno opravilo ne smel poslužiti substitucije po svojem solicatorju, čemu naj bi se v min. naredbi 11. dec. 1897 govorilo o dijetah, potnini, zamudi časa, kojo je primerno odškodovati pri komisijah in opravlilih, storjenih po solicatorjih?!

Nikjer v odvetniškem redu ni sicer govora da sme odvetnik substituirati razun odvetniškega kandidata tudi solicatorja in vendar izhaja to jasno iz drugih zakonitih določil.

Solicator v lastnem imenu ne sme sprejeti rednega zastopstva strank, ker bi bilo to po § 29 c. p. r. v ponavljajočih se slučajih nedopustno, nastopa torej povsod edino le kot odvetniški substitut.

Že iz tega sledi, da se § 16 o. r. ne more pustiti nedotaknjene in da praksa kakor časovna potreba sili po tozadevni preuredbi, ker se vsled razširitve prvotnega delokroga, čedalje bolj oddaljujemo od dobesednih določil gornjega paragrafa.

Radi tega se tudi v določbah § 31 c. p. r. ne sme uvideti kakega dostavka k § 15 o. r. ter glede substitucije nakazovati na golo besedilo § 15 odv. reda, marveč se mora v besedilu § 31 c. p. r. razpravljati povsem samostojno.

Da mora po § 31 c. p. r. odvetnik substituirati za sporno razpravo, za katero je odvetniško zastopstvo predpisano, samo odvetnika ali koncipijenta z legalno substitucijo, je nesporno.

Sporno pa je, mora li za druge obravnave odvetnika substituirati edino le koncipijent, ali pa si sme odvetnik postaviti namestnika tudi v kakih drugih oseb, zlasti seli sme tudi v teh razpravah poslužiti solicatorja?

(Dalje prihodnjič.)

Razne vesti.

Nekaj vprašanj. — 1.) Ali delujejo društvene posredovalnice služb? Zadnji čas je vse tako nekako skrivnostno tiho. Jeli kriva temu lenoba, ali ni prometa zaradi vročine in neugodnega časa? Radovedni smo! Treba bi bilo malo statistike, saj pravi pravljica, da se društveni tajniki le preradi oddihajo od „prenapornih“ društvenih opravil v hladni senci.

2.) Vse polno tovarišev še sedaj ni učlanjenih v nobenem naših strokovnih, kakor tudi v nobenem narodnem društvu. Ti prav nič ne skrbe ne za naš socijalen povzdr, ne za naš ugled med družbo. Takih nezavednežev je posebno mnogo po Štajerskem. (Baje tudi drugje!) Ali nima nikdo naših toliko moči v sebi, da bi omahljivce pregovoril k pristopu in s tem posredno koristil naši stvari?

3.) Ali še sedaj nimamo poletnega dopusta? Ali še sedaj ni povsod upeljan nedeljski počitek? Več statistike, odbori, — in pa več energije, manj klečeplaztva!

4.) Koliko je še gg. koncipientov, ki ne podpirajo naših teženj? Koliko jih je teh in pa lastnih tovarišev, ki ne podpirajo niti gmotno niti moralno našega glasila! Tovariši, na noge! Koliko je po pisarnah še akademikov, juristov, ki niso člani nobenega naših društev! Ljubljancani, na noge! Mnogi njih postanejo šefi. — kako nam morejo biti dobrohotni in pravični šefi, če sedaj ne spoznavajo naših upravičenih teženj, ko še sami pripadajo našemu stanu?

5.) Koliko je gostilen in kavarn, kamor zahajajo naši tovariši, — koliko je društev, kjer sodelujejo, — in koliko teh društev, gostilen in kavaren naroča naše glasilo? Odločnega nastopa je treba, tovariši! Zahtevajmo, kar nam gre, na vsej črti, od šefov, od tovarišev samih, od javnosti, od naših odborov!

Poletne počitnice še v večini naših pisarnah niso upeljane. Dokler nam naša organizacija istih ne izvojuje, pozivljamo vse tovariše, da sklenejo pri event. spremembah službe z delodajalci pogodbo, v kateri naj bode določen čas 8—14 dni na leto kot počitniški čas. S tem, da vsak sam podpira naše zahteve, bo prej celokupna organizacija dosegla lep vspeh.

Naši grobovi. — Dne 30. junija t. l. je umrl v Gradcu v bolnišnici usmiljenih bratov dolgoletni naš tovariš g. Josip Gross, odvetniški solicator in odbornik Celjskega društva. Bolehal je že precej dolgo, dokler ga ni premagala bleda morilka.

Rodil se je v Kokarjih, v lepi Savinjski dolini. Služboval je kot solicator pri dr. Kapusu v Ljubljani, potem v Celju pri dr. Hrašovcu in dr. Brenčiču. V Ljubljani, kjer je bil vnet sotrudnik „Glasbene maticе“, se je poročil, a soproga mu je kmalu umrla, zapustivša dvoje otrok. V Celju je bil zelo priljubljen, zlasti pa žaluje za njim pevski zbor „Slovenskega delavskega podpornega društva“, ki je izgubil z njim neumornega pevovodjo.

Umrl tovariš skušal se je tudi v manjših podlistkih, slikah, essayih itd. in je več njegovih del ponatisnjenih in raztresenih po predalih slovenskih časopisov. V Ljubljani bil je pokojnik blagajnik bivše II. skupine. N. v m. p.! Ostalim najiskrenejše sožalje.

Pri tem se zopet živo spominjamo, da še vedno ni ustanovljen pogrebni zaklad, kojega donesek bi precej pomagal pokojnikovima sirotama. Odbori gane se!

V Celju je dne 27. m. m. umrl odvetnik dr. Stepschnegg, ki ga je zadela kap. Umrl je bil vodja Celjskih Germanov, dokler mu niso mlajši stanovski kolegi izpodkopali tal. Sicer je to za nas brezpomembno, omenjamo to le, ker je bil proti svojim uradnikom jeden najkulantnejših šefov, ki so precej redko nasejani. N. v m. p.!

V Ljubljani umrl je g. Fran Mahorčič, bivši solicator odvetnika dr. Kovatschitscha v Celju. Bil je nam nasprotnega narodnega mišljenja a v občevanju ljubezniv. Naj tudi on v m. p.

V Astr—aliji (ne v Avstriji!) sprejelo se je zakon, po katerem dobi strojepisec ob osemurnem delu 6'60 K dnevne, t. j. 198 K mesečne ali 2376 K letne plače, torej toliko, kolikor pri nas povprečno pisarnovodje. Kdor pa je stenograf in strojepisec, dobi dnevne plače 9'60 K, t. j. mesečno 288 K in letno 3256 K. Povdarjamo, ne v Avstriji, marveč v Avstraliji! Praktični Anglež je pač poprej uvidel, da je vsak delavec vreden primerne plačila, — saj Anglež ve, da potem lahko od njega tudi več zahteva in z njim več zasluži.

Občni zbor III. skupine društva slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v Gorici se vrši dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni pri „Petelinčku“ v Nunski ulici.

Dnevni red:

- 1.) Nagovor predsednika,
- 2.) poročilo tajnika,
- 3.) poročilo blagajnika,
- 4.) volitev novega odbora,
- 5.) slučajnosti.

Ako želi kdo staviti kak samostojni predlog, mora istega pismeno naznaniti društvenemu vodstvu vsaj osem dni poprej.

Pričakujemo, da bode vsak Goriški tovariš imel toliko stanovske samozavesti, da se tega zborovanja zanesljivo udeleži.

Odbor.

Nekaj o prvem maju. — Tovariši v Gorici praznovali so tudi letos prvega majnika popoldan, kakor že menda kakih 5 let. Dobro je, da upeljujemo tudi pri nas to navado; že pred tisočletji so narodi slavili prihod pomladi s posebnim praznikom, in to simbolično navado je naša družba zopet na novo vpeljala, tako, da je splošno nastala navada, da 1. maja ne praznujejo samo delavci in socialisti, marveč da se ga slavi kot dan veselja in spomladi. Delavci ta dan proslavljajo tudi moč socijalne ideje, ki jih je združila in osvobodila.

V Gorici in Trstu so praznovali razven naših tovarišev tudi drugi. Zaprte so bile popoldan vse tr-

govine, pisarne, c. kr. gozdni urad itd., nekatere pisarne in trgovine tudi po drugih mestih.

Pod takimi razmerami bo zahtevala tudi naša organizacija, da imajo tovariši splošno 1. majnika prosto, kot simboličen praznik veselja in spomladi — sicer je pa itak mnogo med nami socialno-demokratskega prepričanja — ali vsaj narodno-socialnega in poleg tega nimamo razven nedelj in cerkvenih praznikov prostega dneva, dokler si ne izvojujemo poletnega dopusta. Prihodnje leto na dan 1. majnika nikjer noben tovariš popoldan v pisarno! Kar se je dalo doseči že v Gorici, da se povsod, kjer so uradniki na svojem mestu in ne možički na vrvi.

Hrvatski tovariši imajo, kakor znano, čvrsto „Organizacijo dnevničara i inog pisarskog osoblja kraljevine Hrvatske i Slavonije.“ Ta organizacija izdaja svoje glasilo „Jedinstvo“, (izhaja mesečno), ki prinaša mnogo dobrih člankov hrvatskih tovarišev. Omenjam članke „Napredak naše organizacije,“ „Socialni položaj dnevničara“ „Pro rege et patria,“ „Narodno zastupstvo i patriotizam“ itd. V enem izmed teh člankov obravnava naš hrv. tovariš stanovski ugled s posebnim ozirom na — alkohol. Članek bi ravno tako lahko veljal za nas Slovence. Žalibog so še med nami tovariši, posebno mlajši, ki vidijo v popivanju in krokanju veliko junaštvo, a pri tem delujejo ravno nasprotno našemu društvenemu programu, — izpodkopujejo nam namreč ugled v pisarni in izven nje. Na splošno pa opažamo v „Jedinstvu“, da se hrvatski tovariši na splošno bolj zanimajo za svoj stan in za svoje glasilo, nego naši; prvič ima „Jedinstvo“ vse polno dopisnikov, dočim „Slov. pisarna“ po dolgih prošnjah in pozivih komaj dobi od kod kak člančič; v drugo pa poroča „Jedinstvo“ mnogokrat o živem društvenem življenju hrv. tovarišev po raznih mestih; v tretje pa opazujemo, da si hrv. tovariši pridobivajo ugled v hrv. javnosti s tem, da delujejo na javnem polju. (Glej v današnji številki „Slov. pisarne“ članek „Odvetniški in notarski uradnik v javnosti). Posnemajmo hrvatske tovariše!

Smešna a resnična dogodbica. — Pred nedavnim časom dogodila se je pri nekem slovenskem okrajnem sodišču naše goriške dežele sledeča dogodbica: Poklican je bil na sodnijo v X. od tamošnjega sodnika, po rodu Italijana, ki je le za silo lomil slovenščino, neki kmetič, ki je bil postavljen varuhom nekemu maloletnemu dediču v svrhu da zavaruje neko temu dediču pripadajo terjatev. — Določenega dne zglesi se kmetič na sodniji, potrka spoštljivo na vrata in stopi pred sicer prijaznega sodnika. Ta ga vpraša: „Ali ste že zažvižgali?“ Kmetič debelo pogleda sodnika in ne reče nič, le obraz se mu nekoliko raztegne. Kmetičev molk je sodnik smatral tako, kakor češ, da ta ni še storil naložene mu dolžnosti, zato mu reče: „Če ne zažvižgate, boste kaznovani.“ Kmetiču se je čudno zdelo, da bi moral pred sodnikom žvižgati, se osmeli ter reče sodniku: „Zakaj pa bi moral zažvižgati?“ „Zato ker je postava taka!“ mu nato sodnik nevoljno od-

vrne. Kmetič si misli, če je postava taka, pa naj bo; stisne usta in lepo zažvižga kakor kos v grmu. To pa je bilo sodniku vendar preveč; zgubil je potrpežljivost nad nepokornim kmetičem, češ, da si upa ga še na tak način zasmehovati, namesto, da bi „zažvižgal“. Poklical je uradnega slugo in ukazal nesramnega kmetiča takoj odvesti v zapor za 24 ur radi nesposobnega obnašanja pred sodnikom. Sedaj je šele kmetič debelo gledal! „Saj ste mi vendar rekli, naj zažvižgam, ker je postava taka, in sedaj me pošiljate v zapor?“ Stvar se je s posredovanjem dotičnega uradnega sluga pojasnila in gospod sodnik je moral priznati, da je imel v mislih popačenko „zagvižati“ (t. j. zavarovati), ter da je kmetič le dobil poziv, zavarovati terjatev dotičnega mladoletnega varovanca, ne pa žvižgati.

POZIV! — Z današnjo številko končali smo prvo poletje.

Že v zadnji številki smo pozivljali gg. naročnike na plačilo naročnine, a le malo naročnikov se je oziralo na njega. Danes ponavljamo ta poziv in pristavljamo le še, da smo današnji številki priložili poštne položnice, koje se naj isti naročniki, ki naročnine niso poravnali, poslužijo in nam določijo vsaj polletno naročnino za nazaj.

Od gg. šefov, koncipijentov in izven društva stoječih naročnikov pričakujemo trdno, da bodo svojo dolžnost v tem oziru storili.

Od gg. tovarišev pa tudi pričakujemo toliko stanovskega čuta, da nam bodo vsaj polletno že zapalo naročnino poslali. Naš stan ni še tako be-raški, da ne bi posamezni člani zmogli 2 K v lastne društvene namene. List se bojuje za korist vseh odvetniških in notarskih uradnikov in njih je torej sveta dolžnost podpirati svoje edino glasilo gmotno in duševno.

Naj bode to zadnji opomin v tem pogledu.
Odbor.

Dr. K. Grossman,

odvetnik v Ljutomeru na Štajerskem

išče za svojo pisarno

koncipijenta, solicitatorja

in

mundanta.

Stenografi in strojepisci imajo

prednost.

Plača po dogovoru.

Tovariši, ki ljubite čist zrak in

dobri ljutomerčan ne zamudite prilike.

(Op. ured.)